

Sygn. akt *I AGa 219/19*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 lipca 2020 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu I Wydział Cywilny i Własności Intelektualnej

w składzie:

Przewodniczący – Sędzia: Małgorzata Mazurkiewicz-Talaga

Sędziowie: Małgorzata Goldbeck-Malesińska

Ewa Staniszevska (spr.)

Protokolant: starszy sekretarz sądowy Sylwia Woźniak

po rozpoznaniu w dniu 8 lipca 2020 r. w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z powództwa **Fundacja (...) dla (...) w W.**

przeciwko **(...) S.A. w P.**

o stwierdzenie nieważności uchwały

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 31 lipca 2019 r. sygn. akt IX GC 1118/18

1. **oddala apelację;**

2. **zasądza od pozwanej na rzecz powódki kwotę 810 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za postępowanie apelacyjne.**

Małgorzata Goldbeck-Malesińska Małgorzata Mazurkiewicz-Talaga Ewa Staniszevska

Sygn. akt I AGa 219/19

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 31 lipca 2019r. Sąd Okręgowy w Poznaniu w sprawie z powództwa Fundacji (...) dla(...) w W. przeciwko (...) S.A. w P.

w punkcie I. stwierdził, że uchwała nr (...) nadzwyczajnego walnego zgromadzenia akcjonariuszy pozwanej spółki (...) SA w P. z 24 września 2018r. w sprawie wyrażenia kierunkowej zgody na przystąpienie do etapu budowy w ramach projektu (...) – jest nieważna;

w punkcie II. kosztami postępowania obciążył pozwanego i z tego tytułu zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 3.097 zł.

W uzasadnieniu wyroku Sąd Okręgowy powołał się na następujące fakty i wnioski prawne.

Powód Fundacja (...) (...) w W. jest akcjonariuszem pozwanej spółki.

Powód uczestniczył w nadzwyczajnym walnym zgromadzeniu akcjonariuszy 24 września 2018r. przez pełnomocnika, głosował przeciwko uchwale nr(...), a jego sprzeciw został zaprotokołowany.

W dniu 8 grudnia 2016r. doszło do zawarcia umowy inwestycyjnej, która została zmieniona aneksem z dnia 26 marca 2018r. Stronami tej umowy byli: pozwana (...) SA, (...) SA

w G. oraz Elektrownia (...) sp. z o.o. w O. (w momencie zawarcia umowy Elektrownia (...) miała formę prawną spółki akcyjnej). Przedmiotem tej umowy było określenie zasad wielopłaszczyznowej współpracy stron przy realizacji projektu (budowa elektrowni (...)), intencje stron co do warunków tej współpracy, wzajemne prawa i obowiązki stron związane z nabyciem akcji spółki (Elektrownia (...) sp. z o.o. w O., która pierwotnie miała formę prawną spółki akcyjnej) oraz zasady przyszłej współpracy E.

i E.. Aneks z 26 marca 2018r. nadał artykułowi 8.6 umowy następujące brzmienie:

„strony zgodnie ustalają, że zawarcie przez spółkę (spółką nazywana jest Elektrownia (...)) umowy z generalnym wykonawcą, w tym w zakresie rozpoczęcia realizacji prac organizacyjnych oraz wydanie przez spółkę polecenia rozpoczęcia prac dla generalnego wykonawcy – obejmującego przedmiot zamówienia w zakresie całości prac i robót innych niż prace organizacyjne – („polecenie rozpoczęcia prac”) może nastąpić wyłącznie za uprzednią zgodą walnego zgromadzenia spółki wyrażoną w formie uchwały. Akcjonariusze zobowiązują się głosować za podjęciem uchwały w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie przez spółkę umowy z generalnym wykonawcą dopiero po uzyskaniu zgód korporacyjnych odpowiednio rady nadzorczej E. oraz rady nadzorczej E.. Akcjonariusze zobowiązują się głosować za podjęciem uchwały w sprawie wyrażenia zgody na wydanie polecenia rozpoczęcia prac, chyba że nie dojdzie do spełnienia się: (i) ogólnych warunków ramowych inwestycji (ii) szczegółowych warunków ramowych inwestycji wynikających z uchwał rady nadzorczej E. oraz rady nadzorczej E., a także pod warunkiem uprzedniego podjęcia przez walne zgromadzenie E. oraz walne zgromadzenie E. uchwały wyrażającej kierunkową zgodę na przystąpienie do etapu budowy. Strony uzgadniają, że rada nadzorcza E. oraz odpowiednio rada nadzorcza E. podejmie uchwałę potwierdzającą, że doszło lub że odpowiednio nie doszło do spełnienia się szczegółowych warunków ramowych inwestycji. Strony niniejszym zobowiązują się wprowadzić do umowy z generalnym wykonawcą postanowienie wskazujące, że polecenie rozpoczęcia prac może nastąpić wyłącznie za uprzednią zgodą walnego zgromadzenia wyrażoną w formie uchwały”.

Umowę podpisali członkowie zarządów spółek, będących jej stronami.

Na 24 września 2018r. zostało zwołane nadzwyczajne walne zgromadzenie akcjonariuszy pozwanej spółki, gdzie w porządku obrad przewidziane było głosowanie nad uchwałą

w przedmiocie wyrażenia kierunkowej zgody na przystąpienie do etapu budowy w ramach projektu (...) Projekt tej uchwały wraz z uzasadnieniem został przedstawiony akcjonariuszom przed odbyciem się zgromadzenia. W informacji tej znajduje się między innymi zapis, że umowa inwestycyjna dotycząca budowy etapu (...) elektrowni (...) zawiera szereg warunków i zgód korporacyjnych, których podjęcie jest niezbędne przed przystąpieniem do etapu budowy w projekcie. Wskazany jest taki element jak: „polecenie rozpoczęcia prac” jako punkt graniczny pomiędzy etapem rozwoju a etapem budowy. Jako jedną ze wspomnianych zgód korporacyjnych poprzedzających polecenie rozpoczęcia robót wskazano uchwałę walnego zgromadzenia (...) SA wyrażającą kierunkową zgodę na przystąpienie do etapu budowy. Dalej wskazano,

że przedmiotowa uchwała jest jedną z przesłanek warunkujących głosowanie przez (...) SA za wydaniem polecenia rozpoczęcia prac.

Podczas nadzwyczajnego walnego zgromadzenia akcjonariuszy pozwanej spółki została podjęta uchwała nr (...) o następującej treści: „nadzwyczajne walne zgromadzenie akcjonariuszy (...) SA działając w celu realizacji warunku, o którym mowa w art. 8.6 umowy inwestycyjnej zawartej w dniu 8 grudnia 2016r. (dalej: umowa inwestycyjna) pomiędzy (...) SA, (...) sp. z o.o., zmienionej aneksem nr (...) w dniu 26 marca 2018r., której przedmiotem jest realizacja projektu (...) polegającego na przygotowaniu, budowie

i eksploatacji bloku energetycznego na parametry nadkrytyczne pary opalanego węglem kamiennym o mocy brutto ok. 1.000 (...)(dalej: projekt (...)) uchwała co następuje:

§ 1

Nadzwyczajne walne zgromadzenie (...) SA wyraża kierunkową zgodę na przystąpienie do etapu budowy w ramach projektu (...) tj. etapu od czasu wydania przez Elektrownię (...) sp. z o.o. polecenia rozpoczęcia prac generalnemu wykonawcy, do czasu oddania bloku energetycznego realizowanego w ramach projektu (...) do komercyjnej eksploatacji”.

Przed głosowaniem nad w/w uchwałą powód domagał się od zarządu pozwanej spółki udzielenia informacji dot. tej uchwały i zadał w tym zakresie pytania, na które udzielone zostały odpowiedzi jak w tabeli k. 447. Pozwany niejednokrotnie odmawiał udzielenia informacji powołując się na tajemnicę przedsiębiorstwa. Zarząd wskazywał też, że sama umowa inwestycyjna przewiduje obowiązek zachowania poufności i stanowi tajemnicę handlową i organizacyjną przedsiębiorstwa.

W statucie pozwanej spółki § 10 stanowi o zakresie kompetencji zarządu, w szczególności wskazuje, że zarząd prowadzi sprawy spółki i reprezentuje ją na zewnątrz. Dalej, od § 20 statut reguluje kompetencje rady nadzorczej. Poza obowiązkiem sprawowania stałego nadzoru na działalnością spółki i innymi sprawami określonymi w bezwzględnie obowiązujących przepisami prawa do kompetencji rady nadzorczej należą sprawy przewidziane w statucie spółki, a w tym między innymi: zatwierdzanie strategicznych planów wieloletnich spółki, udzielanie zarządowi zgody na realizację inwestycji, o ile nie zostały one zawarte w przyjętym rocznym planie inwestycyjnym i ich wartość przekracza 10% wartości inwestycji w zatwierdzonym planie rocznym, zaciąganie innych niż wymienione wyżej zobowiązań, które na podstawie jednej albo wielu czynności prawnych w okresie następujących po sobie miesięcy, przekraczają równowartość 5.000.000 EUR, z wyłączeniem czynności prawnych stanowiących realizację przez zarząd zadań przewidzianych w zatwierdzonym przez radę nadzorczą rocznym planie rzeczowo-finansowym w którym wyraźnie stwierdza się, że taka zgoda na realizację danego zadania nie jest wymagana. W § 33 wskazane są kompetencje walnego zgromadzenia akcjonariuszy, jako powierzone poza określonymi w bezwzględnie obowiązujących przepisami prawa oraz w innych postanowieniach statutu. Do tych kompetencji nie należy podejmowanie uchwał w przedmiocie wyrażania kierunkowych zgód na podejmowanie wskazanych czynności przez zarząd.

Inwestorem przy realizacji inwestycji, której dotyczy umowa inwestycyjna z 8 grudnia 2016r., tj. przygotowanie, budowa i eksploatacja O. C jest Elektrownia (...) sp. z o.o., której udziałowcami są: pozwana (...) SA oraz (...) SA. Spółka powstała z przekształcenia spółki akcyjnej Elektrownia (...) SA.

W dniu 28 grudnia 2018r. strony przedmiotowej umowy inwestycyjnej zawarły porozumienie, gdzie w punkcie 1.1 rozwiązały przedmiotową umowę inwestycyjną wraz z aneksem do niej.

W tak ustalonych faktach Sąd Okręgowy w pierwszej kolejności wskazał, że zgodnie z art. 425 § 1 k.s.h. można stwierdzić nieważność uchwały zgromadzenia wspólników spółki akcyjnej, jeżeli uchwała ta jest sprzeczna z ustawą.

Strona powodowa zachowała wszystkie warunki formalne do wniesienia powództwa przeciwko spółce o stwierdzenie nieważności uchwały, tj. jest akcjonariuszem, który głosował przeciwko uchwale, a po jej powzięciu zażądał zaprotokołowania sprzeciwu (art. 422 § 2 k.s.h.

w zw. z art. 425 § 1 k.s.h.), zachowany również został termin z art. 425 § 3 k.s.h.

W ocenie sądu uzasadnione są twierdzenia powoda w szczególności co do sprzeczności zaskarżonej uchwały z art. 368 § 1 k.s.h., art. 375¹ k.s.h. oraz art. 384 k.s.h. w związku z treścią statutu spółki (zwłaszcza § 20).

Zgodnie z zasadami organizacji i funkcjonowania spółki akcyjnej działa ona poprzez swoje organy, którymi są: zarząd, rana nadzorcza oraz walne zgromadzenie. Każdy z tych organów może działać w granicach swoich kompetencji wynikających z ustawy oraz ze statutu.

W szczególności ustawowym organem powołanym i uprawnionym do prowadzenia spraw spółki i reprezentowania jej na zewnątrz jest zarząd. Tylko w granicach wskazanych w ustawie lub w statucie decyzje pozostałych organów mogą mieć wpływ na sprawy spółki, tj. np. ustawa lub statut wskazują w jakich wypadkach wymagana jest decyzja walnego zgromadzenia lub rady nadzorczej (w szczególności art. 393 k.s.h.). Poza tymi szczególnymi wypadkami zarząd spółki akcyjnej ma podejmować decyzje samodzielnie. Taki podział kompetencji wzmacnia art. 375¹ k.s.h., który stanowi, że walne zgromadzenie i rada nadzorcza nie mogą wydawać zarządowi wiążących poleceń dotyczących prowadzenia spraw spółki. Celem analizowanego przepisu jest zapewnienie prawidłowego rozdziału kompetencji i właściwego ukształtowania autonomii organów spółek akcyjnych, w szczególności przy uwzględnieniu faktu, że członkowie zarządu ponoszą pełną odpowiedzialność za prowadzenie spraw spółki. Zawarte w tym przepisie ograniczenie dotyczy sfery wewnętrznych stosunków spółki.

W ocenie sądu, zaskarżona uchwała, wkracza w kompetencje zarządu spółki do prowadzenia jej spraw wykraczając w tym zakresie poza kompetencje walnego zgromadzenia i jednocześnie stanowi wiążące polecenie dla zarządu dotyczące prowadzenia spraw spółki. Biorąc pod uwagę cały kontekst sytuacyjny powzięcia tej uchwały oraz treść umowy inwestycyjnej – w szczególności w zakresie § 8.6, uchwała ta nie miała jedynie charakteru opiniodawczego (zalecenia), a faktycznie była jednym z warunków koniecznych, które musiały się spełnić, aby zarząd pozwanej zagłosował w określony sposób na zgromadzeniu wspólników spółki zależnej, tj. Elektrownia (...) sp. z o.o. Wskazał, że zarząd pozwanej w umowie inwestycyjnej przyjął na siebie obowiązek zagłosowania na zgromadzeniu wspólników spółki Elektrownia (...) sp. z o.o., tj. za wydaniem polecenia wykonawcy o rozpoczęciu prac i przystąpieniu do realizacji etapu inwestycji, wówczas, gdy spełnią się wszystkie przewidziane w § 8.6 umowy warunki, z których jednym było powzięcie przez pozwaną zaskarżonej uchwały. Uchwała ta niosła więc w swojej treści faktycznie wiążące polecenia dla zarządu pozwanej prowadzenia jej spraw w określony sposób. Oczywiście dotyczyło to stosunków wewnętrznych spółki, jednakże biorąc pod uwagę istotę i wielkość planowanej inwestycji oraz nałożone przez zarząd na siebie określone obowiązki, trudno sobie wyobrazić sytuację, aby zarząd pozwanej spółki poprowadził jej sprawy w zakresie głosowania na zgromadzeniu wspólników spółki zależnej w inny sposób niż wynikałoby ze spełnienia się warunków określonych w § 8.6 umowy inwestycyjnej. Do takiej oceny zaskarżonej uchwały skłoniły Sąd Okręgowy również rozważania Sądu Najwyższego z uzasadnienia wyroku z dnia 3 listopada 2009r. w sprawie II CSK 181/09 (LEX nr 560018), gdzie Sąd Najwyższy stwierdził między innymi, że: „Walne zgromadzenie spółki akcyjnej narzucając zarządowi obowiązek zawarcia umowy o świadczenie usług nadzoru z przewodniczącym rady nadzorczej, zobowiązując zarząd do określenia w umowie i wypłacania wynagrodzenia w wysokości ustalonej przez walne zgromadzenie, narusza określony w art. 375¹ k.s.h. zakaz wydawania wiążących poleceń dotyczących prowadzenia spraw spółki”.

Sąd przy tym zgodził się z poglądem pozwanego, że walne zgromadzenie nie jest ograniczone jeśli chodzi o tematykę uchwał poddawanych pod głosowanie, jedynie to tych wskazanych w ustawie lub w statucie, tj. walne zgromadzenie może wypowiadać się w różnych kwestiach dotyczących działalności spółki, jednakże treść i charakter uchwał kierowanych do zarządu. Nie może jednak przekraczać granicy opinii czy też niewiążącego zalecenia, gdyż ostatecznie to zarząd, bez ograniczenia które mogłoby wynikać z ustawy lub statutu, podejmuje autonomicznie decyzje. W tym konkretnym przypadku ograniczenie dla zarządu co do możliwości podjęcia decyzji określonej treści pochodziło z umowy inwestycyjnej, gdzie

sam zarząd wprowadził dla siebie ograniczenia, co jest niedopuszczalne. W ocenie sądu powyższa ocena charakteru zaskarżonej uchwały ma istotne znaczenie dla ewentualnej przyszłej odpowiedzialności członków zarządu pozwanej spółki za sprawy spółki przez nich prowadzone.

To do obowiązków zarządu należy rzetelna ocena skutków ekonomicznych planowanego przedsięwzięcia jak również analiza przydatności i celowości określonej inwestycji pod wieloma innymi względami, a w tym pod względem nowoczesności, wpływu na środowisko jak również celowości z punktu widzenia zapewnienia bezpieczeństwa energetycznego państwa. Za ewentualnie błędne decyzje, zgodnie z art. 483 § 1 i 2 k.s.h. mogą ponieść odpowiedzialność członkowie zarządu. Zastosowanie się więc zarządu do kierunkowej zgody walnego zgromadzenia na podjęcie określonej czynności, w tym wypadku zgody, bez której zarząd nie mógłby podjąć określonej decyzji, mogłoby stanowić podstawę do uwolnienia się członków zarządu od ewentualnej odpowiedzialności.

Biorąc pod uwagę powyższe rozważania Sąd I instancji uznał, że co do zasady podjęcia przez walne zgromadzenie wypowiedzi w określonym temacie, nie doszło do naruszenia wskazanych przez powoda przepisów art. 38 k.c. i art. 393 k.s.h., gdyż jak wcześniej wskazał walne zgromadzenie może się wypowiadać również w innych tematach niż uchwały wskazane w ustawie czy też w statucie. W sprawie doszło jednak w ocenie Sądu do podjęcia uchwały z przekroczeniem zakazu wynikającego z art. 375¹ k.s.h. w zw. z art. 368 § 1 k.s.h., a taka uchwała jest nieważna. Zaskarżona uchwała wkracza jednocześnie w kompetencje rady nadzorczej wskazane w statucie spółki, gdyż wymóg uzyskania zgody na podjęcie istotnych decyzji inwestycyjnych, dotyczy zgody rady nadzorczej podjętej w formie uchwały.

W ocenie sądu uchwała podjęta została również z naruszeniem art. 428 § 1-7 k.s.h., tj.

co do braku udzielenia przez zarząd dostatecznej informacji na temat materii zaskarżonej uchwały, jednakże do stwierdzenia nieważności zaskarżonej uchwały podstawa ta jako samodzielna byłaby niewystarczająca, gdyż brak jest podstaw do przyjęcia, że nawet przy udzieleniu pełnych informacji doszłoby do podjęcia uchwały odmiennej. Należy wskazać, że skarżący miał różne wątpliwości

i zadawał istotne pytania zarządowi odnośnie merytorycznej strony zaskarżonej uchwały,

a otrzymał odpowiedzi jedynie częściowo. Zarząd powoływał się wprawdzie na poufność żądanych informacji, gdzie ich ujawnienie mogłoby wyrządzić szkodę spółce, jednakże stanowi

to tym bardziej podstawę do stwierdzenia, że uchwała o treści w jakiej została podjęta, nie powinna być przedmiotem głosowania na walnym zgromadzeniu. Jej strona merytoryczna i konsekwencje ekonomiczne są tak szerokie i doniosłe również biorąc pod uwagę obszerność materiału dowodowego zaoferowanego przez strony do badania przy rozszczeniu o jej uchylenie,

że przekroczeniem podstawowych zasad procedowania na walnym zgromadzeniu było zmuszanie akcjonariuszy mniejszościowych do wypowiedzania się co do materii, w którą nawet w minimalnym stopniu nie zostali wprowadzeni. Niewątpliwie jednak treść uchwały byłaby taka sama, gdyż głosowało za nią większość akcjonariuszy.

O kosztach Sąd orzekł zgodnie z art. 98 § 1- 3 k.p.c.

Powyższy wyrok w całości zaskarżył pozwany zarzucając:

a. naruszenie przepisu prawa materialnego, tj. art. 375¹ k.s.h. poprzez:

(i) jego błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że zaskarżona uchwała nr(...)stanowiła wiążące polecenie dla Zarządu Spółki, co w konsekwencji spowodowało nieuzasadnione zastosowanie przedmiotowego przepisu w odniesieniu do Uchwały nr (...), podczas gdy Uchwała nr (...) stanowiła jedynie zgodę kierunkową Nadzwyczajnego Walnego Zgromadzenia Spółki, nie zaś wiążące dla Zarządu Spółki polecenie w przedmiocie prowadzenia spraw Spółki przez Zarząd;

(ii) jego nieuzasadnione zastosowanie polegające na przyjęciu, że doszło do wydania polecenia Zarządowi przez Walne Zgromadzenie Spółki, podczas gdy to Zarząd Spółki nałożył sam na siebie obowiązek podjęcia określonych w Umowie Inwestycyjnej działań, określając jednocześnie sam dla siebie warunki, w jakich te działania podejmie;

b. naruszenie przepisu prawa materialnego, tj. art. 17 § 3 k.s.h. w zw. z art. 375¹ k.s.h. poprzez niewłaściwą wykładnię przepisu polegającą na:

- nieuwzględnieniu przez Sąd I instancji, że zgodnie z przepisem art. 17 § 3 k.s.h. dopuszczalne jest wprowadzenie wymogu uzyskania przez zarząd spółki akcyjnej zgody walnego zgromadzenia na dokonanie określonej czynności prawnej;
- nieuwzględnieniu, że w świetle art. 17 § 3 k.s.h. oraz art. 375¹ k.s.h., w których następuje wyraźne rozróżnienie pomiędzy „wiązącym poleceniem” a „zgodą”, niedopuszczalna jest contra legem wykładnia pojęcia „wiążącego polecenia dotyczącego prowadzenia spraw spółki” z art. 375¹ k.s.h.;
- zakwalifikowaniu przez Sąd I instancji jako „wiążącego polecenia” także zgody kierunkowej, podczas gdy ustawodawca dokonał wyraźnego rozróżnienia obydwu pojęć;

c. naruszenie przepisu prawa materialnego, tj. art. 67 § 2 k.c. poprzez jego nieuzasadnione zastosowanie polegające na zastosowaniu przez Sąd I instancji przy wykładni Uchwały nr(...) zasad wykładni oświadczeń woli przeznaczonych dla umów, a następnie samodzielnym ustaleniu przez Sąd I instancji hipotetycznego sposobu rozumienia Uchwały przez Członków Zarządu Spółki, sprzecznego z obiektywnym brzmieniem Uchwały nr (...)

podczas gdy Uchwała nie jest umową i dla jej wykładni nie stosuje się dyrektywy zgodnego zamiaru stron i celu, ale podlega wykładni w oparciu o dyrektywy stosowane dla wykładni aktów prawnych;

d. naruszenie przepisu prawa materialnego, tj. art. 65 § 1 k.c. poprzez jego niezastosowanie polegające na (i) niedokonaniu wykładni Uchwały nr(...) zgodnie z jej obiektywnym brzmieniem oraz (ii) na przyjęciu, że Uchwała nr (...) zawierała w swojej treści wiążące polecenie dla Zarządu Spółki, podczas gdy literalne i obiektywne brzmienie Uchwały wskazuje jednoznacznie, iż stanowi ona zgodę kierunkową, nie zaś polecenie;

e. naruszenie przepisu art. 65 § 2 k.c. w zw. z § 8.6 Umowy Inwestycyjnej poprzez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na błędnej wykładni Umowy Inwestycyjnej i uznaniu, iż Uchwała nr (...) była wiążącym poleceniem dla Zarządu Spółki, podczas gdy Uchwała nr (...) była jedynie opinią walnego zgromadzenia Spółki, nawet jeśli była warunkiem dla podjęcia przez Zarząd własnej decyzji;

f. naruszenie przepisu prawa materialnego, tj. art. 493 § 1 k.s.h. w zw. z art. 487 k.s.h. poprzez jego niewłaściwą wykładnię polegającą na przyjęciu, że Uchwała nr (...) w przedmiocie wyrażenia zgody kierunkowej mogłaby ograniczać odpowiedzialność odszkodowawczą członków Zarządu wobec Spółki, podczas gdy uchwała walnego zgromadzenia spółki wyrażająca zgodę na dokonanie przez Zarząd czynności nie zwalnia członków Zarządu z odpowiedzialności odszkodowawczej wobec Spółki za szkody powstałe w związku z wykonywaniem funkcji;

g. naruszenie prawa procesowej mające istotny wpływ na wynik sprawy, tj. naruszenie przepisu art. 227 k.p.c. w zw. z art. 299 k.p.c. w zw. z art. 233 k.p.c. polegające na oddaleniu wniosku dowodowego Spółki o przesłuchanie członków Zarządu w charakterze strony pozwanej i samodzielnym ustaleniu przez Sąd sposobu rozumienia Uchwały nr (...) przez Zarząd Spółki;

podczas gdy zeznania członków Zarządu Spółki były jedynym sposobem ustalenia sposobu, w jakim Zarząd rozumiał uchwałę nr (...), co w konsekwencji doprowadziło Sąd I instancji do nieprawidłowego ustalenia, że Zarząd Spółki rozumiał Uchwałę nr (...) jako wiążące polecenie podjęcia określonych działań;

Wskazując na powyższe naruszenia przepisów prawa, wniósł o:

- a. uchylenie zaskarżonego Wyroku w całości na podstawie art. 386 § 4 k.p.c. i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania, pozostawiając temu sądowi rozstrzygnięcie o kosztach procesu;
- b. zasądzenie na rzecz Pozwanej kosztów postępowania apelacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Ponadto na podstawie przepisu art. 380 k.p.c. wniósł o rozpoznanie przez Sąd II instancji postanowienia dowodowego Sądu I instancji oddalającego wniosek Pozwanej o przeprowadzenie dowodu z przesłuchania w charakterze strony członków zarządu Pozwanej w osobach M. K. i Z. P., wydanego na rozprawie w dniu 10 kwietnia 2019r., które to postanowienie nie podlegało zaskarżeniu w drodze zażalenia, a miało wpływ na rozstrzygnięcie sprawy, poprzez uwzględnienie wniosku i przeprowadzenie wnioskowanego dowodu.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje.

Na wstępie wskazać należy, że Sąd Apelacyjny nie znalazł podstaw do odmiennej od Sądu I instancji oceny wniosku dowodowego pozwanego o przesłuchanie członków zarządu (...) S.A. na okoliczność ustalenia sposobu rozumienia przez nich uchwały nr(...) i hipotetycznego ich działania w związku z treścią tejże uchwały. Słusznie Sąd uznał bowiem, że dowód ten nie prowadziłby do wyjaśnienia istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy faktów.

Przedmiotem sporu w sprawie jest uchwała podjęta przez akcjonariuszy (...) S.A., stąd już z tej przyczyny dla jej wykładni znaczenie mógłby mieć ewentualnie rzeczywisty zamiar akcjonariuszy spółki uczestniczących w podejmowaniu uchwały na walnym zgromadzeniu, nie zaś jej zarządu, do którego była adresowana.

Dla oceny ważności uchwały całkowicie obojętne są też hipotetyczne zachowania zarządu.

W konsekwencji Sąd II instancji za bezzasadny uznał zarzut naruszenia art. 227 k.p.c.

Fakty ustalone przez Sąd I instancji na podstawie treści niespornych dokumentów nie budzą żadnych wątpliwości, dlatego Sąd Apelacyjny w pełni je podzielił i przyjął za własne.

W ich świetle rację należy przyznać skarżącemu gdy podnosi, że brak było przekonujących podstaw do oceny, że uchwała zawiera polecenie dla zarządu, a tym samym brak było podstaw do oceny jej ważności także w płaszczyźnie art. 375¹ k.s.h.

Kodeks spółek handlowych wyraźnie rozróżnia instytucje: polecenia zarządowi przez walne zgromadzenie lub radę nadzorczą (o którym mowa np. w art. 375¹ k.s.h.) od zgody walnego zgromadzenia lub rady nadzorczej na dokonanie przez zarząd określonej czynności prawnej (o której mowa np. w art. 17 k.s.h.).

Najkrócej ujmując - polecenie wiąże zarząd co do sposobu jego działania {zgodnie z treścią polecenia), natomiast zgoda pozostawia zarządowi swobodę działania w zakresie decyzji, czy ostatecznie podejmie czynność, na którą uzyskał zgodę.

Skoro tak w umowie inwestycyjnej z dnia 8 grudnia 2016r. jak i w uzasadnieniu projektu uchwały oraz w treści samej uchwały mowa jest o kierunkowej zgodzie walnego zgromadzenia na przystąpienie do etapu budowy jako warunku skutecznego głosowania przez zarząd pozwanego (w związku z umową inwestycyjną) za podjęciem uchwały w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie przez spółkę umowy z

generalnym wykonawcą, to żadne reguły wykładni oświadczenia woli właściwe dla wykładni uchwały organu spółki kapitałowej nie przemawiają za przyjęciem, że chodziło o polecenie dla zarządu. Nie przemawia za tym ani wykładnia literalna, która w takim przypadku ma przecież pierwszorzędne znaczenie, ani kontekst podjęcia uchwały odzwierciedlony w treści umowy z 8 grudnia 2016r. czy w treści uzasadnienia projektu uchwały wprost odwołującego się do warunku z umowy inwestycyjnej. W tym ostatnim przypadku mowa jest bowiem jedynie o zgodzie walnego zgromadzenia jako warunku skutecznego głosowania pozwanego za podjęciem uchwały w sprawie wyrażenia zgody na zawarcie przez spółkę umowy z generalnym wykonawcą. Wprawdzie w umowie inwestycyjnej pozwany zobowiązał się do głosowania za podjęciem uchwały wyrażającej taką zgodę po uzyskaniu zgody walnego zgromadzenia, jednak to zobowiązanie było już tylko własnym zarządu.

Z faktu, że walne zgromadzenie pozwanego wyraziło zgodę na odpowiednie głosowanie przez zarząd, nie można jeszcze wyprowadzać oceny, że tym samym zobowiązało go do głosowania za uchwałą o określonej treści.

O tyle więc chybione było też odwołanie się przez Sąd I instancji do stanowiska Sądu Najwyższego wyrażonego na tle rozważań o instytucji polecenia w uzasadnieniu wyroku z dnia 3 listopada 2009r., sygn. akt II CSK 181/09.

Podzielenie argumentów skarżącego, że w uchwale jest mowa o zgodzie a nie o poleceniu, nie mogło jednak prowadzić do uwzględnienia apelacji, ponieważ pozostałe rozważania Sądu I instancji zasługiwały na aprobatę.

Skarżący zdaje się bowiem pomijać, że również w przypadku zgody walnego zgromadzenia, niezbędne jest umocowanie walnego zgromadzenia do takiej czynności w przepisach ustawy czy w statucie (umowie) spółki. Tymczasem umocowanie walnego zgromadzenia do podjęcia spornej uchwały nie znajdowało uzasadnienia ani w przepisach ustawy, ani w postanowieniach statutu (umowy) spółki, co było zresztą niesporne. Wskazywany przepis z art. 17 § 3 k.s.h. traktuje jedynie o skutkach prawnych jakie wywołuje czynność prawna dokonana przez zarząd bez zgody właściwego organu spółki, wymaganej wyłącznie przez umowę spółki albo statut.

Sytuacja podpadająca pod ten przepis w niniejszej sprawie zaś nie zachodziła. Z przepisu tego wynika natomiast dodatkowo jasno, że uprawnienie walnego zgromadzenia do wyrażenia zgody nie jest uprawnieniem automatycznym w związku z jego pozycją w spółce, lecz wymaga wyraźnego ujęcia w postanowieniach statutu (umowie) spółki.

Słusznie Sąd I instancji podkreślił, że przepisy kodeksu spółek handlowych określają zasady funkcjonowania spółek akcyjnych, w tym odnośnie do zakresu kompetencji ich organów, które nie mogą być dowolnie zmieniane. Podział tych kompetencji, także odnośnie do zarządu ustalony m.in. w art. 368 § 1 k.s.h., czy do walnego zgromadzenia ustalony w art. 393 k.s.h. i nast. służyć ma z jednej strony sprawnej, niezakłóconej działalności gospodarczej spółki, która jest podstawowym celem jej funkcjonowania, a z drugiej strony jasnemu rozdziałowi odpowiedzialności karnej czy cywilnej np. członków organów za czyny szkodzące spółce.

Jako całkowicie bezzasadne Sąd Apelacyjny uznał wywody skarżącego, według których zgoda wyrażona w spornej uchwale stanowiła w rzeczywistości jedynie opinię walnego zgromadzenia, której wyrażenie dopuścił Sąd I instancji. Opinię, która z istoty swej w żaden sposób nie wiązała zarządu i w konsekwencji nie mogła mieć przesądzającego znaczenia dla podejmowanych przez zarząd czynności.

Tym wywodom skarżącego przeczy jednoznacznie chociażby treść uzasadnienia do projektu uchwały i ściśle z nim związana treść samej uchwały. O ile można się zgodzić ze stanowiskiem,

że uchwała nie obligowała jeszcze zarząd do zagłosowania na zgromadzeniu przewidzianym umową inwestycyjną z 8 grudnia 2016r. za uchwałą o zgodzie na zawarcie umowy z generalnym wykonawcą (choć w takim przypadku, konsekwentnie do stanowiska o braku podstaw

do traktowania treści uchwały jako polecenia, powstałaby kwestia odpowiedzialności pozwanej spółki za niewywiązanie się z zobowiązania jej zarządu z umowy z dnia 8 grudnia 2016r. do głosowania za podjęciem takiej uchwały wobec posiadania takiej zgody, co skarżący już pomija),

o tyle bez zgody walnego zgromadzenia jako warunku skutecznego zagłosowania, zarząd pozwanego nie mógłby – chociażby chciał – zagłosować skutecznie za przewidzianą w tej umowie uchwałą. Wyklucza to logicznie forsowaną w apelacji koncepcję, że sporna uchwała stanowiła jedynie wyrażenie opinii walnego zgromadzenia.

Za bezzasadne w realiach sprawy Sąd Apelacyjny uznał wywody apelacji, według których nie doszło do bezpodstawnego w świetle przepisów k.s.h. ograniczenia zarządu w prawie

do reprezentacji spółki przez wymaganie uzyskania zgody walnego zgromadzenia,

ponieważ to sam zarząd w umowie z dnia 8 grudnia 2016r. nałożył na siebie obowiązek uzyskania zgody.

Przyjęcie tego założenia skarżącego prowadziło do zaakceptowania niedopuszczalnej próby obejścia przepisów kodeksu spółek handlowych o rozdziale kompetencji i odpowiedzialności organów spółki akcyjnej. Tym bardziej tylko w zestawieniu z zobowiązaniem własnym zarządu

z umowy z dnia 8 grudnia 2016r. do głosowania za uchwałą o zgodzie na zawarcie umowy z generalnym wykonawcą po uzyskaniu zgody walnego zgromadzenia. A nade wszystko w zestawieniu z faktem, że inicjując konieczność podjęcia uchwały i przekonując akcjonariuszy do wyrażenia tej zgody, zarząd odmawiał jednocześnie udzielenia im istotnych informacji odnośnie planowanego umową z dnia 8 grudnia 2016r. przedsięwzięcia zasłaniając się poufnością informacji. Wprawdzie art. 428 k.s.h. przewiduje sytuacje, w których zarząd powinien nawet odmówić udzielenia informacji akcjonariuszom, jednak trudno znaleźć rozsądne uzasadnienie zastosowania tej możliwości w sytuacji, kiedy to jak wywodzi apelujący, zarząd włożył sam na siebie obowiązek uzyskania zgody walnego zgromadzenia na planowaną przez siebie czynność prawną. W tych okolicznościach nie sposób bez naruszenia zasad logiki i doświadczenia życiowego oceniać oczekiwania przez zarząd uzyskania od walnego zgromadzenia uchwały o postulowanej w projekcie treści uchwały inaczej, niż sprzeczną z przepisami prawa próbę uwolnienia się od odpowiedzialności za ewentualne negatywne skutki podjętych w umowie z dnia 8 grudnia 2016r. zobowiązań.

Jak już wyżej to przedstawiono i na co słusznie też wskazał Sąd Okręgowy, nie mogą być podejmowane przez jakikolwiek organ spółki akcyjnej uchwały niezgodne z przepisami kodeksu spółek handlowych i postanowieniami statutu spółki o rozdziale kompetencji.

Ponieważ z przyczyn wyżej przedstawionych sporna uchwała była niezgodna z przepisami prawa, tj.art.368 § 1 k.s.h., 393 k.s.h. i postanowieniami statutu, wyrok Sądu I instancji odpowiadał prawu.

Na końcu należy też wskazać, że rozważania w przedmiocie ważności spornej uchwały stały się bezprzedmiotowe o tyle, że w dniu 28 grudnia 2018r. strony umowy inwestycyjnej zawarły porozumienie, w którym w punkcie 1.1 rozwiązały umowę inwestycyjną. Tym samym bezprzedmiotowa stała się sporna uchwała.

Mając na uwadze powyższe Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. apelację oddalił jako bezzasadną, a kosztach postępowania apelacyjnego orzekł na podstawie art. 108 § 1 k.p.c.

w zw. z art. 98 § 1 i 3 k.p.c.

Małgorzata Goldbeck-Malesińska Małgorzata Mazurkiewicz-Talaga Ewa Staniszevska

--	--	--